

החלטת ועדת האתיקה
בקובלנות נגד חברת הכנסת טלי גוטליב בגין התבטאות
מיום כ"ח באדר התשפ"ג – 21 במרץ 2023

הקובלנות והתגובה

1. חברת הכנסת נעמה לזימי והתנועה לאיכות השלטון קבלו בנפרד על כך שביום 12/2/2023, פרסמה חברת הכנסת גוטליב ברשתות החברתיות פוסט ובו ציינה בין היתר "אני מאשימה את נשיאת העליון בפיגוע".
2. בתגובתה, התייחסה חברת הכנסת גוטליב לחופש הביטוי הרחב המוקנה לחברי הכנסת, וכי היא סוברנית לדעותיה ומחויבת לומר אותן בפה מלא "בוודאי עת מדובר בביקורת עניינית ונוקבת ככל שהיא מתייחסת לפקידות שלטונית רמת דרג ככל שהיא".
- עוד התייחסה חברתה כנסת גוטליב להתבטאויותיה של נשיאת העליון שיצרו שסע וקרע בעם, ושהציתו כאוס ונתנו לגיטימציה למעשה למרי אזרחי – לדבריה של חברת הכנסת גוטליב.

דיון

3. לאחר שעיינה בקובלנות ובתגובה, בחנה הוועדה אף את הפרסומים הרלוונטיים.
4. ביום 12/2/2023 פרסמה חברת הכנסת גוטליב את הדברים הבאים ברשת החברתית טוויטר (דברים מעין אלו גם פרסמה בעמוד הפייסבוק):

"אני מאשימה את נשיאת העליון בפיגוע. אני מאשימה אותה בתחושת הכאוס בעם ישראל. אני מאשימה אותה בהרס ופגיעה קשה בדמוקרטיה ובשלטון החוק. היא הפחידה מפני ממשלת ימין. לא מפני הרפורמה. אז מה אם יהיה כאן כאוס, אז מה אם אוייבנו יזנבו בנו כי יזהו חולשה בקירבנו, הכל כשר בדרך למיטוט שלטון הימין"
5. האירוע עורר סערה רבתי וגרר תגובות רבות מכל הקשת הפוליטית שקראו לחברת הכנסת למחוק את הפרסום. בעקבות כך, הוסיפה חברת הכנסת גוטליב את הדברים הבאים:

"גבירתי הנשיאה. תביני. כמו שלי יש אחריות גם לך יש. כשאת מפחידה מפני מעשים לגיטימיים של שילטון ימין, במילים קשות מאוד, כשאת ממרידה חצי מהעם כנגד חצי אחר, את משמחת את אוייבנו. תוך כך את מעוררת כאוס בתוכינו ובוודאי מעוררת את המחבלים בקירבנו לחולל כאן חורבן"
6. בתגובתה לקובלנה, טענה חברת הכנסת גוטליב כי הקובלנות הן ניסיון ל"סתירת פיות"; שוועדת האתיקה ממעטת להתערב בהתבטאויות חברי הכנסת; וכחברת כנסת, היא סוברנית לדעותיה "ומחויבת לומר אותן בפה מלא בוודאי עת מדובר בביקורת עניינית נוקבת ככל שהיא בהתייחס לפקידות שלטונית רמת דרג ככל שהיא".
7. לאורך השנים, דנה רבות ועדת האתיקה בהתבטאויות של חברי הכנסת ואף הטילה סנקציות על חברי כנסת שבהתבטאויותיהם הפרו את כללי האתיקה. בהחלטות רבות הבחינה ועדת האתיקה בין התבטאויות פוליטיות, מדיניות ואידאולוגיות מותרות – קשות ומקוממות ככל

שיהיו, לבין התבטאויות אסורות שהן האשמת שווא, ניבול פה, השמצה אישית, הכפשה או ביזוי וכיוצ"ב (למשל, החלטות מס' 15/20, 2/20, 2/23, 2/19).

8. גם ביחס לחברי הכנסת חופש הביטוי אינו בלתי מוגבל, בייחוד במישור האתי. פעמים רבות בעבר אף הדגישה ועדת האתיקה שההגנה הרחבה הניתנת לחופש הביטוי של חברי הכנסת "לא נועדה להפוך את זירת השיח הציבורי לזירת הכפשות נטולת כללים" (החלטה מס' 83/18). רק לפני כשלושה שבועות ציינה ועדת האתיקה כי הזילות בשיח פוגעת בחברי הכנסת ובכבודה של הכנסת (החלטה מס' 2/25).

9. כלל חברי הוועדה סברו כי בכך שהאשימה את נשיאת בית המשפט העליון בפיגוע, במלים אלו ממש, חצתה חברת הכנסת גוטליב באופן מובהק את הגבול שבין התבטאות מותרת לאסורה. הטלת אחריות למעשה נורא כפיגוע טרור על אדם, כל אדם, הינה האשמה חריפה וקשה במיוחד שאין לה מקום בשיח הציבורי ואף עלולה להוות הסתה אישית.

10. חמורה אף העובדה שההתבטאות כוונה לנשיאת בית המשפט העליון, העומדת בראש הרשות השופטת. הוועדה רואה בחומרה השתלחות אישית של בעלת תפקיד ברשות אחת בבעלת תפקיד ברשות אחרת; התנהלות זו פוגעת בכבודה של הכנסת כמוסד.

11. דווקא בימים אלה, סבורה ועדת האתיקה כי על חברי הכנסת להשכיל ולנהל את המחלוקות בשום שכל, תוך הימנעות מהסטת מוקד הדיון לפסים אישיים.

12. חברי הוועדה מגנים התבטאות זו בכל פה, סבורים כי מוטב היה כי לא היתה נאמרת, ומצרים על כך שחברת הכנסת גוטליב בחרה שלא להתנצל עליה.

החלטה

13. הוועדה קבעה פה אחד כי חברת הכנסת גוטליב ביצעה הפרה אתית בהתבטאותה, והפרה את כלל 2 לכללי האתיקה:

"חבר הכנסת ישמור על כבוד הכנסת וכבוד חבריה, ינהג בדרך ההולמת

את מעמדו ואת חובותיו כחבר הכנסת, וימנע משימוש בלתי ראוי

בחסיונותיו ובזכויותיו כחבר הכנסת"

14. לענין הסנקציה, מחד השימוש בהתבטאויות אסורות הביא פעמים רבות לסנקציות, ואף חריפות כגון הרחקה; חברת הכנסת גוטליב לא התנצלה ואף לא מצאה לנכון לעדן את אמירתה או לספק הבהרות שינטרלו את המטען הפוגעני החמור המתלווה לאמירתה. לצד זאת, שקלה הוועדה את העובדה כי מדובר בחברת כנסת חדשה. בנסיבות אלה, ובהתאם לסמכותה לפי סעיף 13(ד) לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א-1951, החליטה הוועדה פה אחד להטיל על חברת הכנסת גוטליב סנקציה של **נזיפה חמורה, ושליטת זכות לקבל רשות דיבור במליאה ל-2 ימי ישיבות (22.3.2023 ו-27.3.2023) ובוועדה ל-3 ימי ישיבות (-22.3.2023, בהתאם לקיום ישיבות ועדה).**

ההחלטה תונח על שולחן הכנסת.